

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

РЕЗЮМЕ

за изпълнението на функционалната област и бюджетната програма на Омбудсмана на Република България към 30.06.2022г.

Омбудсманът е застъпник на правата на хората и пазител на обществения интерес. Той е висш и независим конституционен орган, който се избира от Народното събрание. Омбудсманът в своята дейност се подчинява само на Конституцията законите и международните договори, ратифицирани и влезли в сила за Република България. Едновременно с това неговата фигура се явява носител на гражданския контрол върху държавната и общинската администрация, що се касае до всеки един отделен случай, когато тя застрашава или нарушава правата и свободите на гражданите.

От април 2019 г., институцията на омбудсмана е акредитирана с най-високия статут „А“ на ООН за правозащитен орган, с което получава възможността да участва и да изразява позиция в заседанията на всички комитети по правата на човека на ООН, както и в Съвета по правата на човека.

Участието на омбудсмана в законодателния процес се основава както на резултатите от проверките по индивидуални жалби така и на самосезиране по въпроси с широк обществен резонанс.

Националният обществен защитник е ярък изразител на принципите на добро управление и се стреми максимално с допустимите от закона средства да ги внедрява в политиките, които провежда, доколкото обаче не го възпират нормативни ограничения, както и такива от морален или друг тип съображения.

Омбудсманът изпълнява функциите и на Национален превантивен механизъм (НПМ) по смисъла и в съответствие с Факултативния протокол към Конвенцията на Организацията на обединените нации против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание. От съществено значение за застъпничеството и защитата на гражданските права и свободи е косвеното участие на националния обществен защитник в законодателния процес, като последното се позовава преди всичко на резултати от проверки по индивидуални жалби и сигнали, както и на действия по своя собствена преценка при констатиране на нарушения.

За периода от 01.01.2022 г. до 30.06.2022 г. постъпилите в институцията жалби и сигнали от граждани и представители на организации са **6528 бр.** В сравнение със същият период на 2021 г. броя на постъпилите жалби е **6202 бр.** или е налице е увеличение с 326 бр. (5 %). Приключените оплаквания за същия период на 2022 г. са 5694 бр. Отправени са 222 препоръки.

Гражданите, потърсили съдействие от омбудсмана на Република България, чрез постоянно действащата приемна са общо **3750**.

За изминалите шест месеца на 2022 година са организирани и подготвени следните събития, законодателни и други инициативи:

- **Проведени срещи, приемни, форуми и дискусии по проблеми, засягащи граждански права, както и извършени проверки от омбудсмана и експерти от институцията:**
 - Разкрита горещи телефонни линии, на които пострадалите от военния конфликт в Украйна ще могат да получат безплатна правна помощ;
 - Проведена онлайн дискусия за психичното здраве и детската агресия в и извън училище „Психичното здраве в училище – необходими мерки“;
 - Участие в извънредното заседание на Комисията по енергетика, свикано по повод високите цени на тока;
 - Участие в среща организирана от правосъдния министър Надежда Йорданова, с институциите и неправителствените организации, работили по неговото изготвяне. На която Омбудсманът настоя за незабавното внасяне в Народното събрание на готовия проект на Закона за защита от домашно насилие;
 - Проведена среща с правосъдния министър на която бе обсъждана необходимостта от спешни законодателни промени в Наказателния кодекс и Закона за защита от домашното насилие, свързани с по-ефективната защита на жертвите;
 - Проведена среща с министърът на транспорта по повод отправената от омбудсманът на 29 декември м.г. препоръка за анализ и оценка на въздействието на разпоредбите за въвеждане т.нар. „екостикери“ за моторни превозни средства до 3.5 тона;
 - Организиран и проведен приемни дни;
 - Проверки на дирекция „Национален превантивен механизъм и основни права и свободи на човека“ (НПМ) в местата за лишаване от свобода и в социални институции за деца и възрастни с психични разстройства и умствена изостаналост.
 - Омбудсманът извърши внезапна проверка в двата буферни центъра за разпределение на украински граждани със статут на временна закрила в гр. Елхово и „Сарафово“
 - Омбудсманът се противопостави на поредното предстоящо увеличение на цената на водата, заложено в ценовите предложения на бизнес планове на „ВиК Дунав“ ЕООД гр. Разград и „ВиК“ ООД гр. Силистра.
 - Омбудсманът се обяви срещу скока на цените на парното, топлата вода и тока от 1 юли по време на обществените обсъждания в Комисията за енергийно и водно регулиране по повод предстоящото увеличаване на цените на топлинната и електрическата енергия за регулирания пазар, които ще влязат в сила от 1 юли 2022 г.
 - Омбудсманът проведе изнесена приемна в гр. Перник и гр. Радомир.

Изготвени и изпратени писмени становища и препоръки на омбудсмана до

съответните институции, жалби до Конституционния съд и предложения за законодателни инициативи:

- Писмо до вицепремиера по еврофондовете и министър на финансите Асен Василев и до министъра на енергетиката Александър Николов, в което се сигнализира, че до институцията продължават да постъпват жалби от граждани по Програмата за компенсиране на битови клиенти на природен газ и топлофикационни дружества, които използват като основно гориво природен газ;
- Сезирана Върховна административна прокуратура (ВАП) заради незаконосъобразни текстове в общински наредби за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги в раздел „Такса за битови отпадъци“;
- Препоръка до министъра на образованието и науката акад. Николай Денков темата за преобразуването на държавни висши училища да се постави на задълбочен анализ и широко обществено обсъждане, след сериозна оценка на университетската мрежа, като се вземат предвид обективните данни за състоянието на висшето образование към настоящия момент и се преценят положителните и отрицателните последствия от подобно решение;
- Писмо до министъра на финансите Асен Василев и министъра на енергетиката Александър Николов, в което се информира за множество жалби и сигнали от граждани заради Програмата за компенсиране на битови клиенти на природен газ и топлофикационни дружества;
- Становище относно, обсъждане на проблемите с топлоснабдяването в гр. Перник, организирано от председателя на Общинския съвет Димитър Колев, в което подчертава необходимостта от трайни решения за осигуряване на качествено и непрекъснато отопление и битово горещо водоснабдяване в града;
- Препоръка до министъра на вътрешните работи Бойко Рашков, във връзка с извършена проверка по повод задържането на трима десетокласници в структура на МВР;
- Становище до министъра на икономиката и индустрията Корнелия Нинова относно публикувания за обществено обсъждане законопроект за събиране на вземания по потребителски договори, добил популярност като Закон за колекторите;
- Препоръка до председател на Комисията за енергийно и водно регулиране Станислав Тодоров - да бъде извършена извънредна проверка в съоръженията на „Топлофикация-Перник“ АД заради честите аварии, довели до студено парно и липса на топла с настояване и за справедливи компенсации на засегнатите потребители;
- Становище до парламентарната бюджетна комисия, в което се настоява да не се закрива Националният компенсационен жилищен фонд. Тя препоръчва да се обмисли вариант за създаването на нова структура със същите или подобни

- функции, с цел да се гарантират правата на гражданите, които притежават многогодишни жилищно-спестовни влогове;
- Писмо в което се сезира вицепремиера и министър на регионалното развитие и благоустройството Гроздан Караджов за множеството жалби до институцията, в които граждани търсят съдействие, за наложени компенсаторни такси заради допуснатата грешка в изписването на регистрационния номер на автомобила при закупуване на е-винетка. Проблемът е, че тези шофьори на МПС разбират, че многократно са регистрирани като нарушители, едва когато бъдат спрени от екипи на БГТОЛ. По този начин те са приравнявани със случаите, при които изобщо липсва платена пътна такса;
 - По предложение на омбудсмана депутатите гласуват: При корекция на сгрешена винетка да се връщат и платените компенсаторни такси. Омбудсманът внесе в регионалната комисия на Народното събрание законодателно предложение с конкретни текстове, заедно с приложени мотиви и оценка на въздействие, което бе припознато от председателя Настимир Ананиев и група депутати.
 - Внесена в Народното събрание законодателна промяна в Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, с която да се регламентира разсрочено плащане на сметките за ток и парно за неправителствените организации - доставчици на социални услуги;
 - Писмо до вицепремиера и финансов министър Асен Василев, социалния министър Георги Гьоков и председателя на ресорната парламентарната комисия по труда, социалната и демографската политика Искрен Арабаджиев, в което се алармира, че повече от 24 неправителствени организации, доставчици на социални услуги, търсят съдействие, защото не могат да покрият разходите си за електроенергия, природен газ и заплати. Така на практика е застрашено нормалното функциониране на този вид услуги и съществува реален риск от влошаване на подкрепата за хиляди хора в уязвимо положение;
 - Писмо до председателя на Народното събрание Никола Минчев и депутатите от две парламентарни комисии – по труда и социалната политика и по бюджет и финанси, да включат изрична нормативна разпоредба, с която COVID добавките, изплащани като антикризисна мярка към пенсиите, да станат несеквестрируеми при наложени запори;
 - Препоръка на управителя на Националния осигурителен институт (НОИ) Ивайло Иванов да осигури безплатен телефон за връзка на гражданите, който да бъде обезпечен и с достатъчно служители, които да отговарят на обажданията;
 - Писмо до вицепремиера и министър на икономиката и индустрията, в което се потвърждава необходимостта от спешни законодателни промени за регламентиране дейността на събирачите на вземания, т. нар. колектори;
 - Становище до председателя на Народното събрание Никола Минчев и председателите на парламентарните комисии по труда, социалната и демографската политика и по бюджет и финанси – Искрен Арабаджиев и Любомир Каримански, в което им се представят най-острите проблеми на пенсионерите, потърсили съдействие от обществения защитник, свързани с

- пенсии им. Становището е изпратено и до министъра на финансите Асен Василев и социалния министър Георги Гьоков;
- Становище до председателите и депутатите от парламентарните комисии по труда, социалната и демографската политика и по бюджет и финанси, в което настоява още от 1 януари 2022 г. да се гарантира правото на достойно заплащане на личните асистенти;
 - Препоръка до премиера Кирил Петков, в която се предлага битовите клиенти на природен газ да получат държавна финансова помощ със задна дата заради безпрецедентното поскъпване от половин година насам на синьото гориво и неколкостратното повишение на сметките на домакинствата;
 - Препоръка до управителя на НОИ Ивайло Иванов, в която се настоява пенсионерите да получат служебно разпорежданията, в които са посочени преизчислените им пенсии.
 - Изготвен Годишен доклад на омбудсмана като Национален превантивен механизъм за дейността му през 2021г.;
 - Изготвен и внесен в Народното събрание, Годишен доклад на омбудсмана като Национален превантивен механизъм за дейността му през 2021 г.;
 - Изготвен Доклад за състоянието на системите за финансово управление и контрол за 2021 г. в институцията на омбудсмана на Република България.
 - Омбудсманът възрази срещу увеличението на цената на водата в гр. Стара Загора
 - Омбудсманът поиска промяна в наредбата за сградната инсталация и сезира министъра на енергетиката Александър Николов за множеството жалби на граждани, които постъпват в институцията на омбудсмана срещу високите и неразбираеми сметки, свързани с топлинната енергия от сградните инсталации.
 - Изпратено становище до председателя на Народното събрание и депутатите от Комисията по труда и социалната политика във връзка с новия текст от Законопроекта за изменение и допълнение на Кодекса на труда (КТ), който регламентира индивидуално право на отпуск за отглеждане на дете до 8-годишна възраст от бащата (осиновителя), с право на парично обезщетение от държавното обществено осигуряване.
 - Изпратено становище до министъра на здравеопазването, до министъра на труда и социалната политика и до председателите на двете ресорни парламентарни комисии - Искрен Арабаджиев и д-р Стоян Тонев, за необходимостта от спешни решения по най-неотложните проблеми на хората с увреждания.
 - Изпратено становище до социалния министър, относно оплакванията на хора с увреждания от тежките условия и сериозен финансов ресурс за кандидатстване с проекти по Национална програма за достъпна жилищна среда и лична мобилност.
 - Искане за установяване на противоконституционност на §5 от Преходните разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Семейния кодекс.

Експертите на омбудсмана продължиха да защитават своевременно и ефективно правата и свободите на гражданите в условията епидемична обстановка. Обявените служебните мобилни телефони на експертите на институцията, достъпни за гражданите на сайта на омбудсмана, и след приключване на извънредните мерки продължават да бъдат достъпни, тъй като това дава още една възможност на гражданите за директна връзка с тях, навременни консултации и реакции по всеки казус в съответната сфера.

**ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**ЦВЕТАНКА МИТЕВА,
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ „ФСС“ И
ГЛАВЕН СЧЕТОВОДИТЕЛ**

